

ชื่อโครงการ เรื่อง “มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองและการเปิดเผยตัวของผู้ติดเชื้อเอดส์
ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกชมรมเพื่อนวันพุธ ศูนย์ประสานความสัมพันธ์ผู้ติดเชื้อ
เอดส์แห่งประเทศไทย โครงการโรคเอดส์ สภาอากาศไทย”

ชื่อผู้วิจัย นางสาวเพียว ศรีแสงทอง

สถาบันระดับอุดมศึกษาที่สังกัด คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2540
จำนวนเงิน 40,000 บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน)

ระยะเวลาทำการวิจัย - ปี 9 เดือน ตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ 2540 ถึง ตุลาคม 2540

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองและการเปิดเผยตัวของผู้ติดเชื้อเอดส์
ศึกษาเฉพาะกรณี สมาชิกชมรมเพื่อนวันพุธ ศูนย์ประสานความสัมพันธ์ผู้ติดเชื้อเอดส์แห่งประเทศไทย โครงการโรคเอดส์ สภาอากาศไทย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงลักษณะการเปิดเผยตัวของ
ผู้ติดเชื้อเอดส์ ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยตัวของผู้ติดเชื้อเอดส์ มโนทัศน์
เกี่ยวกับตนเองและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมระหว่างกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ไม่เปิดเผยตัวกับผู้
ติดเชื้อเอดส์ก่อนข้างเปิดเผยตัว กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เป็นสมาชิกของชมรมเพื่อนวันพุธ
เก็บข้อมูลในระหว่างเดือน มกราคม 2539 - มีนาคม 2539 จำนวน 125 คน ทำการเก็บรวบรวม
ข้อมูลด้วยตนเองในรายกรณีศึกษาเจาะลึก 3 ราย และใช้เครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องมือ และจาก
ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ชมรมเพื่อนวันพุธ 4 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามเป็น
เครื่องมือ ซึ่งมีเนื้อหา 4 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ติดเชื้อเอดส์ แบบสอบถามเรื่องมโนทัศน์เกี่ยว
กับตนเอง แบบสอบถามเรื่องการได้รับการสนับสนุนทางสังคม และแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิด
เผยตัวของผู้ติดเชื้อเอดส์ วิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the
Social Science Program) หาค่าทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าร้อยละ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ
(Scheffe's-test) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment
correlation coefficient)

การศึกษาพบว่า

1. ผู้ติดเชื้อเอดส์กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมีอายุตั้งแต่ 21 - 52 ปี โดยช่วงอายุระหว่าง 25 -29 ปี มีจำนวนมากที่สุด สถานภาพสมรส เป็นโสดและสมรสแล้วในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเข้าบ้านคนอื่นอยู่ร่วมกับพ่อแม่ พี่น้องและเครือญาติ รู้ตัวว่าติดเชื้อเอดส์อยู่ในระหว่าง 13 - 24 เดือนมากที่สุด ประกอบอาชีพด้วยการเป็นลูกจ้างของบริษัท ห้างร้าน โรงงาน และไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท ฐานะทางการเงินพอกินพอใช้และผู้ติดเชื้อเอดส์ส่วนใหญ่เป็นกำลังหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว
2. ลักษณะการเปิดเผยตัวของผู้ติดเชื้อเอดส์ พบว่ามีผู้ติดเชื้อเอดส์เพียงครั้งเดียวที่ยอมเปิดเผยตัวและมีจำนวนอีกครั้งหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่ยอมเปิดเผยตัว โดยมีแนวโน้มการเปิดเผยตัวเฉพาะกับกลุ่มผู้ให้การรักษาคอนโดมในครอบครัวที่อาศัยอยู่ร่วมกัน หรือไม่ก็จะไม่บอกกับใครเลย เหตุผลในการเปิดเผยตัว ส่วนใหญ่เพราะไม่อยากเห็นผู้อื่นติดเชื้อเหมือนตน ต้องการกำลังใจและความเข้าใจ อยากให้มีคนดูแลช่วยเหลือยามเจ็บป่วย นอกจากนี้ผู้ติดเชื้อที่เปิดเผยตัวยังคิดว่าถ้าเปิดเผยตัวแล้วจะเป็นการสร้างภาระในบางครั้งแก่คนอื่นในการพามารักษาพยาบาล พฤติกรรมหลังจากเปิดเผยตัวผู้ติดเชื้อมักจะไปพบแพทย์สม่ำเสมอ สนใจติดตามข่าวสารโรคเอดส์และเลิกพฤติกรรมเสี่ยงทุกอย่าง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะแยกตัวออกจากสังคม
3. ผู้ติดเชื้อเอดส์กลุ่มที่ไม่เปิดเผยตัวและค่อนข้างเปิดเผยตัว ส่วนใหญ่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองต่ำ แต่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับครอบครัว ด้านสังคม และด้านส่วนตัวมากที่สุด ส่วนการได้รับการสนับสนุนทางสังคมก็พบว่า ได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านต่าง ๆ น้อย และส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของและบริการ ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านการยอมรับมากที่สุด โดยมีกลุ่มผู้ให้การรักษากลุ่มอาสาสมัคร เป็นผู้ให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารและวัตถุสิ่งของ คนในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันและกลุ่มผู้ให้การรักษา เป็นผู้ให้การสนับสนุนทางด้านอารมณ์และจิตใจ คนในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันและกลุ่มอาสาสมัคร เป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการยอมรับ คนในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน กลุ่มอาสาสมัคร และผู้ให้การรักษา เป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม อย่างไรก็ตามในภาพรวมแล้ว ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์มากที่สุด คือ คนในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองโดยรวมมีผลต่อระดับการเปิดเผยตัวของผู้คิดเชื่อเอดส์ และด้านที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัว คือ ด้านศีลธรรม จรรยา ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านการวิพากษ์ตนเอง ด้านที่ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัว คือ ด้านร่างกาย ด้านส่วนตัวและด้านความพึงพอใจ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัวของผู้คิดเชื่อเอดส์ด้วย และด้านที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัว คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการยอมรับ และด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ส่วนการสนับสนุนทางสังคมทางด้านวัตถุสิ่งของและบริการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัว นอกจากนี้ยังพบว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของผู้คิดเชื่อเอดส์ กลุ่มไม่เปิดเผยตัวและกลุ่มค่อนข้างเปิดเผยตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับทางด้านปัจจัยบางประการที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัว พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านอาชีพเท่านั้นที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตัวของผู้คิดเชื่อเอดส์

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้คิดเชื่อเอดส์มีการเปิดเผยตัวมากขึ้น ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้การรักษา กลุ่มคนในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกัน น่าจะมีเข้ามาบำบัดบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ผู้คิดเชื่อเอดส์มีแนวโน้มที่อยากจะเปิดเผยตัวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองในเรื่องครอบครัว สังคม ศีลธรรม จรรยา และการวิพากษ์ตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การยอมรับ การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็จะทำให้มีผลต่อการเปิดเผยตัวมากขึ้น

2. บุคคลต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานและคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของผู้คิดเชื่อเอดส์อย่างถ่องแท้และเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้ผู้คิดเชื่อเอดส์มีความรู้สึกต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมในทางที่ดีและเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์ก็จะทำให้ยอมรับสภาพและเปิดเผยตัวในที่สุด

3. ผู้บริหารและนักวางแผน ควรที่จะส่งเสริมหรือพุ่งเป้าให้ความสำคัญกับการสนับสนุนทางสังคมด้านต่าง ๆ แก่ผู้คิดเชื่อเอดส์

4. ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเองทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ ดังที่ชมรมเพื่อนวันพุธ ชมรมแสงเทียนเพื่อชีวิต ชมรมชีวิตและความหวังดำเนินการอยู่ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับกลุ่มผู้คิดเชื่อเอดส์ที่ไม่กล้าเปิดเผยตัวหรือไม่มั่นใจในการดำเนินชีวิต อีกทั้งเป็นการลดภาระและการพึ่งพิงสถานบริการของรัฐด้วย และถือว่าเป็นการให้ความสำคัญกับคุณค่าของความเป็นมนุษย์โดยการให้ความสนับสนุนของเครือข่ายทางสังคม

ABSTRACT

The purpose of this study on "Self-concept and Self-disclosure of People With AIDS Infected: A Case Study members of the Wednesday friend's Club, Center for Social Network of Thai HIV Patients, Program on AIDS at Thai Red Cross," is to better understand the characteristics of self-disclosure of PWA(People with HIV/AIDS), some factors which affect the level of self-disclosure of PWA, their self-concept and social support between the AIDS infected people who reveal their illness and those who do not. The samples are PWA who are members of the Wednesday friend's Club. The data of 125 samples was collected during January 1996-March 1996. This study also focuses on three cases which required additional data collection by the author with assistance from four officers of the Wednesday Friend's Club. The questionnaire which was used for the interview consists of 4 sections: general information about PWA, questions on their self-concept, questions on their social support, and questions on their self-disclosure. The author used the SPSS program (Statistical Package for the Social Science Program) to analyze and compile the statistical results at the significant level 0.05. The statistics used are percentage calculation, standard deviation, T-test, F-test, one way analysis of variance, Scheffe's test and Pearson product moment correlation coefficient.

The results of this study show that

1. The majority of the samples of PWA are male whose ages are between 25 to 29 years old, where the ages of the samples range from 21 to 52. There are approximately equal number of the single and the married people in the sample. Their education levels are generally lower than Bachelor's degree. Many of them live in Bangkok or the suburban area of Bangkok by staying in rented houses with their parents, siblings and relatives. They recognized that they are HIV infected at most within 13-24 months. Their main occupations are workers at firms, companies, and factories and some of them are unemployed. The income ranges between 5001-10,000 Baht per month and their financial status is in the middle. Most of PWA are the breadwinners of their families.

2. For the characteristics of self-disclosure of the PWA, the author found that about half of the patients reveal their illness and the other half do not. They tend to disclose their illness to the people who provide medical professional or the other family members; otherwise, they do not tell anyone. The main reason for the disclosure is that they do not want other people to be infected by the HIV virus like them or that they want support and understanding. They also want someone to take care of them when they become sick. Moreover, PWA who have told people about their illness think that their disclosure might cause some burdens on other people to take them to the hospital. After their disclosure, PWA usually meet to doctors regularly, show their interest in learning information about AIDS and quit all of their risky behaviors. Only a few of them separate themselves from the society.

3. PWA who do not disclose and who disclose somewhat about their illness have low self-concept in general. But their self-concept in the family, social and personal aspects is quite high. They do not receive much social support and they have effect of the level of self-disclosure are informational aspect, esteem support and integration with society. The majority social support comes in the form of material goods and services, social integration and esteem support. The people who provide medical professional and the volunteer group assist PWA in providing information and material goods. The family members and the providers of medical professional play a key role in giving them the sense of acceptance. The family members, the volunteer groups, and the providers of medical professional help them in terms of integration support. However, in general, the main supporters of PWA are their family members.

4. The result of hypothesis testing shows that self-concept in general affects both the level of self-disclosure of PWA. The aspects of self-conception that influence the level of disclosure are those involve morality, society, family, and self-judgment. The aspects that have no effect on the level of self-disclosure are physical self-concept, personal self, and self-esteem. General social support also affect the level of self-disclosure of PWA. But the social support in tangible and emotional aspects have no effect on the level of self-disclosure. Moreover, the results show that self-concept and social support of PWA who disclose and do not disclose are different at the 5 % significant level. For

some factors that affect the level of self-disclosure, the author finds that only occupational factor affects the level of PWA are their family members and the aspects thational recommendations for encouraging a higher level of self-disclosure among PWA as follows.

1. Medical professional group and family members should play a key role in supporting because they are some who PWA tend to disclose about their illness. These two group can especially help with the self-concept in the family, social, moral, ethical and self-judging aspects And the social support about information, esteem and integration will also help to increase the level of self-disclosure.

2. Individuals who are involved in both the policy and operational levels should have through and systematic background understanding and be concerned about self-concept and other problems of PWA. This step would make PWA feel better about themselves, family and society and feel stable emotionally, so that they will accept their circumstance and finally disclose themselves.

3. Executive officers and planners should support or emphasize the importance of social support in various aspects for PWA.

4. There should be a support to from a groups among people with HIV/AIDS so that they will help themselves both in quantity and quality. Some examples of such groups are The Wednesday Friend's Club, Light for life Club, Hope and Life Club. These types of groups will provide a role model for PWA who do not have enough courage to disclose their illness or who lack of confidence in living their lives. Moreover, group formation will also lead to deinstitutionlization and personalization by means of support in social network.